

DEBRECZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDEKRE: EGY HÓRA 5 K., NEGYEDÉVRE 15 K., FÉLÉVRE 30 K., EGÉSZ ÉVRE 60 K. EGYES SZÁM 20 FILLÉR, VASÁRNAP 30 FILLÉR.

POLITIKAI LAPJAV.

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERŐDŐS LORÁNT
KIADÓTULAJDONOSOK: HOFFMANN ÉS KRISZTÓFEL
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓRSZÁLLÓ: HÁZ-UTCA 8.

Cseh-Ausztria

A csehek, akik az entente jóvoltából ellenállás nélkül szállnak meg napról-napra egy-egy magyar várost, újabb és újabb meglepetéssel szolgálnak a világnak, de legjobban nekünk. A legújabb meglepetés, amivel most szolgálnak, elnökiüknek, Massaryknak Párisban tett nyilatkozata, amely egy visszaállítandó Ausztriával meg akarja teremteni a régi monarchiában fennállott egységet, de most már akként, hogy ezen újjászervezett birodalom magja a cseh-szláv elem lenne.

Massaryk hónapokat töltött Amerikában Wilson mellett s ott jól megtanulhatta a wilsoni elveket, amelyek a 14 pontban nyertek kifejezést és amelyeknek a cseh-szláv nép államházi alakulását és megnövekedését köszönheti. E wilsoni elvek sarkalatos tételei a népek önrendelkezési joga, az imperializmus letörése, a hódítás korlátozása. És Massaryknak elég volt egy pár napot töltenie Londonban Lloyd George és Párisban Clemenceau mellett, hogy elfeledje az összes wilsoni elveket és föllépjen itthon mint egy cseh Bismarck, hogy megteremtse a nagy germán állam helyett a nagy cseh-szláv birodalmat.

Csak az a kár, hogy Massaryk elnök ur nem eléggé világosan jelölte meg hódítás vágyának területét. Nem értjük egészen, hogyan is érti ő azt a rekonstruált Ausztriával újjáalkotandó birodalmat. Mi is benne vagyunk ebben? Ugy en blokk? Hát már annyira megjött a cseh étvágy, hogy nem elég Szilézia, Morvaország, a tót és nem tót nyugati és északi vármegyék? Már egész Ausztria és egész Magyarország kell?

Még Ausztria bekebelezését egy cseh-szláv uralomba valahogy csak megértjük: az újszülött Szlavia fél az Ausztriával gyarapodó Németországtól. A germán nép őserede még mindig fenyegető hatalom volna mellette. Hogy tehát Német-Ausztria ne lehessen a saját önrendelkezési joga alapján Németország alkotó része, inkább bekapja Massaryk

De mit akar velünk? Ugy gondolta a régi monarchia helyreállítását, hogy oda, a cseh-uralom alá, mi is bele fogunk tartozni? Nem lehetetlen, hogy így gondolta. Hiszen ő és cseh népe ma kedvencei, fegyvertársai a győzőnek és így nekik minden szabad. De minden még nekik sem lehet. Nagyon megfektüdné a gyomrát Magyarország a nagyevőnek. Már mi csak ragaszkodunk a wilsoni elvekhez: mi az önrendelkezési jog alapján független, önálló magyar népköztársaság akarunk lenni és maradni és nem kívánkozunk a föderatív új Ausztriába, cseh vezetés alá.

A birtokreform válságba juttatta a kormánypártokat

A Károlyi-párt és a szociálisták között a viszony feszültté vált Károlyi Mihály és Buza Barna a szociálisták álláspontján

A kormányt támogató pártok között támadt ellentéteket újabb a földbirtok reformjának kérdése, súlyosbította. A reform alapelveire nézve igen lényeges az eltérés a függetlenségi párt és a szociáldemokrata párt felfogása között és a helyzet már-már azzal fenyegetett, hogy a szociálista miniszterek kiválnak a kormányból. Azok a tárgyalások azonban, amelyeket Károlyi Mihály miniszterelnök a mai napon a pártokkal folytatott, alkalmasint sikerül létrehozni a meggyezést és ezzel megmenteni az egységet a kormányban s a harmóniát a pártok között és biztosítani a korszakalkotó reform mevalósítását.

Az ellentétek kiélesedtek

Budapesti tudósítónk táviratozza:

A Károlyi-pártban megindult mozgalom nem csillapodott le. A helyzet egyre jobban kiélesedik és valószínűleg hamarosan élesen szembe kerül a pártnak a kormány mai összetételéhez ragaszkodó csoportja azzal a másik csoporttal, mely harcol minden olyan törekvés ellen, hogy a párt régi és a függetlenségi harcokban kialakult programja más pártok, a szociálista vagy a radikális párt törekvése szerint igazodjék. Ennek a mozgalomnak következményei ma még beláthatatlanok, de máris kétségtelen, hogy a Károlyi-párt egy részének egyre erősebb akciója elkedvetlenítette a szociáldemokrata pártot s a kormányt támogató pártok együttműködését veszedelmekkel fenyegeti.

Aktuálisá vált a földreform kérdése. E kérdés megoldásának már első állomásánál súlyos véleményeltérések mutatkoznak a kormányban. Minden más állásponttal szemben szilárdan és teljes határozottsággal alakult ki a szociáldemokraták álláspontja, mely körül valójában a harc folyik. Ennek az álláspontnak lényege a következő:

A földbirtokosoknak a földbirtok kisajátítása után adjon az állam járadékot. A föld mai tulajdonosai birtokuk értéke után teljes összegben kapják meg a járadékot, a második generáció azonban már csak a járadék felét kapná, a harmadik generációval szemben pedig megszűnnék az állam minden ilyen irányú kötelezettsége. Ezt az álláspontot a szociáldemokraták azzal okolják meg, hogy azokat, akik bizonyos standardhoz jutottak, nem lenne méltányos eddigi életmódjuknak megmen felelő helyzetbe kényszeríteni, ezek életfeltételeit tehát nem akarják oly módon megnehezíteni, hogy e miatt az elégedetlenség és keserűség érzése maradjon bennük. E földbirtokosok gyermekei is hozzászórtak neveltetésük alatt e

munkanélküli jövedelemhez, tehát velük szemben sem lenne méltányos teljesen szociálista álláspontra helyezkedni; nekik tehát a járadék felét biztosítanák. Ellenben a harmadik generációt már rá lehet nevelni munkára és arra, hogy munkából éljen meg. Nem lenne tehát igazságos, ha eltartásuk a dolgozó nép terheit növelné. A szociáldemokraták e kérdéssel kapcsolatban hangsúlyozzák, hogy minden körülmények között ragaszkodnak ahhoz, hogy az ipari és a bank-tőkére ugyanolyan terhet rójanak, mint a földbirtokra és addig nem fogadják el a földreformot sem, míg hasonló alapelvek szerint nincs megállapodás arra nézve, hogy az ipari és a bank-tőke is hasonló terheket viseljen. Az egyenlő elbánás elvét követelik tehát az egész vonalon, de szívesen hozzájárulnak ahhoz a korlátozáshoz, hogy a reform megvalósítását először a háborúban szerzett vagyonokon kezdjék. Ezzel az állásponttal teljesen egyetért Károlyi Mihály miniszterelnök és Buza Barna földművelésügyi miniszter.

Ellenben a kabinet több tagja ezzel az állásponttal nem tud megbarátkozni és hangsúlyozza, hogy sem a földbirtokreformnál, sem az ehhez fűződő további programjában a harmadik generációval szemben se lehet alkalmazni a vagyonelkobozást, annál kevésbé, mert e kérdések eldöntésére nincs is joga a kormánynak.

A két egymással ellenkező felfogás veszedelmes szakadással fenyegeti a kormányt, de illetékes helyen még remélik, hogy tekintettel a kormány egységes munkájának nagy érdekeire, az ellentéteket még el lehet simítani.

A szociálista párt válaszul

A szociáldemokrata párt — mint más forrásból értesülünk — a legközelebbi időben kénytelen lesz beható megfontolás tárgyává tenni, vajjon egyrészt az ország, másrészt a párt érdekében mi helyesebb: bentmaradni a kormányban és teljes felelősséggel küzdeni az ország demokratizálásáért és a pártprogram minél teljesebb érvényesüléséért, vagy pedig kivonulni a kormányból és jöndulatu támogatásban, de egyszersmind szigorú ellenőrzésben részesíteni a kormány működését? A szociáldemokrata párt bebizonyította, hogy szervezetsége és mérséklete az az erő, mely a mai súlyos viszonyok között az ország fejlődésének rendjét mindaddig biztosította. Nem férhet hozzá kétség, hogy a mai kormányalakulatnak gerince a szociáldemokrata párt aktív részvétele a kormányzatban. Tisztában van ezzel Károlyi Mihály miniszterelnök is. Ez a magyarázata annak, hogy Károlyi maga feltétlenül ragaszkodik a szociálista párt aktív

URANIA

Szerda
Csalóbrók
December 11-12

Mady Christianus
főszereplésével

Választon
dráma 4 felvonásban.

Első adások 5-től 7-ig és
8-tól 10-ig.

APOLLO

Szerda
Ostobrók
December 11-12

Carola Toelle
főszereplésével

A hatványdal
Hírajáték 4 felvonásban.

Első adások 5-től 7-ig és
8-tól 10-ig.

közreműködéséhez és ezért hajlandó a maga részéről elmenni a józan radikalizmus legszélső határáig. Károlyi pártja azonban, bár Károlyi személyét lobogójának tekinti, ideges, türelmetlen és féltékeny a szociálista párt befolyására, saját magát tartja az egyetlen kormányképes polgári pártnak és országosan szeretne mielőbb szervezkedni, hogy a választásokon lehetőleg többségre jusson. *Hasonló türelmetlenség és idegesség észlelhető a radikális pártban is*, amely úgy érzi, hogy a Károlyi-párt szervezkedése kirántja lába alól a talajt.

Az idegeskedésnek és féltékenykedésnek fel-felcsapó hullámai közepett a *szociáldemokrata párt* teljes nyugalommal szemléli a helyzetet. A párt állásokat nem akar, több államtitkári állást már el sem fogadott, mert nem állásokra van szüksége, hanem programja érvényesülésére, mely a mai viszonyok között egyértelmű a rend biztosításával minden felforgató törekvés ellen, a szabadság megvédésével és a demokrácia minél teljesebb, fokozatos kiépítésével. Ha azonban azt látja a párt, hogy céltudatos, komoly munkája elé akadályokat gördítenek, a kormány tagjainak harmonikus együttműködését mellékes célok nehezítik, a maga részéről *levonja a konzekvenciát és egyelőre föltre áll az utból*. A kérdés csak az, hogy a szociálista pártnak ilyen értelmű elhatározása nem borítaná-e fel az egész helyzetet és nem tenné-e teljesen kilátástalanná a folyamatban levő konszolidációt. Mind ezt mérlegelni fogja felelőssége legteljesebb tudatában a szociáldemokrata párt, mielőtt legközelebbi értekezletén dönteni fog további magatartásáról.

Meglepsz a meggyőzés

A M-g értesülése szerint kísérletek folynak, hogy kiegyenlitsék a kormányzó pártok között fölmerült ellentéteket. *Károlyi Mihály miniszterelnök* ma egész nap tárgyalta a különböző árnyalatokhoz tartozó politikusokkal. *A birtokpolitikai reform alapvető elvei dolgában a kormány tagjai előreláthatóan megfogadják egyezni* és valószínűleg már holnap elkészül a birtokpolitikai reformra vonatkozó törvényjavaslat.

Jánosi államtitkár az új választásokról

Jánosi Zoltán belügyi államtitkár a választásokat előkészítő munkálatokról a következőket mondta budapesti tudósítóinknak:

— A választókerületek beosztásáról szóló törvényjavaslat munkában van és elkészítése után haladéktalanul intézkedés történik, hogy a központi választmányok újból megalakuljanak, az összeíró kiadottségeket újból megalakítsák és a névjegyzékek a lehető leggyorsabban elkészüljenek. Reméljük, hogy *január vége felé megejthetjük a választásokat*. Némelyek úgy gondolják, hogy a megszállott területek lakosságát meg nem szállott helyeken meg lehetne szavaztatni. *Ez nem igen remélhető*, mert a megszálló katonai parancsnokságok nem fogják megengedni a magyar lakosság tömeges kiutazását. Az új választásokból csak *egy csonka parlament* fog kikerülni, de még ez is jobb, mint semmiféle parlament.

A hadirokkantak szervezkedése

A hadirokkantak vasárnap d. e. megtartott értekezletén kimondották, hogy a hadirokkantak hadi özvegyek és árvák egyesülése érdekeik megvédése céljából szükséges. Ezért 14 tagú szervező bizottságot küldöttek ki a szükséges intézkedések megtétele végett s az alakuló közgyűlés előkészítésére. A szervező bizottság minden este 7 órakor a Kátana Otthon (Kossuth-utca 11.) alatti helyiségében állandóan együtt van s az ügy iránt érdeklődőknek felvilágosítást szolgál. Szervező bizottság.

Kereskedelmi alkalmazottak értekezlete

A szervező-bizottság felhívja az összes debreceni magántisztviselőket és kereskedelmi alkalmazottakat, hogy az ipartestület disztermében csütörtökön este 8 órakor okvetlenül mindnyájan jelenjenek meg, ahol a vezetőség referálni fog a főnökökkel kötött kollektív szerződésről és a lefolyt tárgyalásról.

Debrecen közellátása

Ingyen fa kiosztása

A városi hatóság a bizottsági közgyűlés határozata alapján elrendelte, hogy az arra illetékes szegények az erdőhivatal által kijelölt területen, úgy a *nagyerdőn*, mint az *apafáján* száraz rönze és hulladékfát szedhetnek és azt saját szükségletre háti teherként szállítható, a rendőrfőkapitány felhívja tehát ezen ingyen fára rásztruló közönséget, hogy a *rendőrségnél, földszint 37. számú szobában* jelentkezzenek, hol rendőrbiztosok a személyi és anyagi adatokat nyomban felveszik és ez alapján az illetékesek az *1. emelet 50. számú szobában* kapják meg a *számozott igazolványt*.

(Intézmények szalonna ellátása.)

A közellátásügyi igazgatóság értesíti azokat a gyárakat, testületeket és intézményeket, melyek a múlt hóban a szalonna-járandóságukat jegyek ellenében közvetlenül a vágóhidin kapták, hogy ebben a hónapban is hasonló eljárás fog követtetni. Forduljanak telefonon a *vágóhídi igazgatóság*hoz (telefon 186.), ahol megfogadják állapítani, hogy melyik intézmény, milyen sorrendben kapja meg a hentescsoporttól a zsirigyek ellenében a szalonnát. *Havi fejadag 30 deka*.

(Ruhakiosztás.)

A Köztisztviselők és alkalmazottak beszerzési csoportjának tegnapi hírlapi közlésére hivatkozással értesíti a közellátásügyi igazgatóság a beszerzési csoport tagjait, hogy számukra a városi hatóság rumjegyet nem adhat, mert a rumellátás tekintetében a pénzügyminisztérium a beszerzési csoport utján közvetlenül gondoskodik. Ha tehát a szállítási veszélyből származó kárakért felelősséget nem vállalnak, vagyis a befizetett összegeket a beszerzési csoporttól visszakerik, rumkiosztásban nem részesülhetnek.

(A timárok megtagadták a bőrkészletük bejelentését.)

Zöld József tb. tanácsnok ma a következő nyilatkozatot tette:

— A hírlapok utján a múlt héten közöltem, hogy a központok kormánybiztosa a *debreceni timároknál levő összes feldolgozott bőrkészletet a debreceni lábbeli készítő iparosok között leendő kiosztás végett rendelkezésemre bocsátotta*. A rendelet folytán abból a célból, hogy a bőrkiosztási tervezetet sürgősen elkészíthessük, hogy az anyaghány miatt munka nélkül álló lábbeli készítő iparosoknak mielőbb munkát adhassunk, s hogy a lábbeli szükségem a legrövidebb időn belül enyhítsünk, — elrendeltem, a timároknak, hogy bőrkészleteiket e hó 9-én délig jelentsék be. Felhívásomra a timárok értekezletet tartottak s határozatukként beadványban közölték velem, hogy a mai maximális árakkal megelégedve nincsenek, tudomásuk szerint a Központok kormánybiztosa a bőrarak felemelését helyezte kilátásba, ez okból, míg a mai árak felemelve nem lesznek, *semmiféle bejelentést, felajánlást nem tesznek*.

— A timárok ezen elhatározását tudomásul nem veszem, s arra az a válaszom, hogy ha készleteiket e hó 12-ikén délig a Népruházati Hivatalnak (Batthyány-u. 1.) be nem jelentik, *ellenük a kihágási eljárást megindítom, amelynek a készletek elkobzása lesz az eredménye*. Egyébiránt megjegyzem, hogy a népkormánytól úgy hiszem hiába várják a mai maximális árak felemelését, mert az, mint számtalan példa már is mutatja, *a maximális árakat minden vonalon nem telemeli, hanem leszállítja*. Egész beadványukra az a megjegyzésem, hogy az abban foglalt kérelmeknek a kormányhatósághoz közvetítésére nem a közgazgatási hatóság, tehát nem én, hanem a Kereskedelmi és Iparkamara hivatott. Az iparkamara méltán kifogást emelhetne, ha a közgazgatási hatóság bármelyik ipari vagy kereskedelmi érdekelttség ügyének a kormányhatóság előtt való képviselőre vállalkoznék. Hasonlóképpen semmiféle intézkedést nem tehetnek abban az irányban sem, hogy a Pesti

Magyar Kereskedelmi Banknak Nagykárolyban levő 40 vagon cserkészlete lefoglaltassék.

— Végül azt jegyzem meg, hogy a november elején történt készlet bejelentés alapján csupán csak tájékozást kívántunk szerezni a helyi bőrkészletekről, azok alapján lefoglalást azért nem tehettem, mert arra a kormányhatóságtól felhatalmazásom nem volt.

— A fentiekben válaszként egyuttal beadványukra és kiadottságuk utján előadott kérésükre valamint A Hírlap mai számában megjelent nyilatkozatukra is megadtam.

(A Népruházati Hivatal igazgatójának nyilatkozata)

„A Hírlap” ma este megjelent számában „A timártársulat dolgozótagjai” aláírással a Nyílttér rovatban egy nyilatkozat jelent meg, melyben fentnevezettek Zöld József tanácsnok urnak akarnak azon felhívására válaszolni, hogy az összes bőrök 9-én déli 12 óráig bejelentendők a Népruházati Hivatalnak. Ebben a nyilatkozatban szigorú kritika tárgyává teszik a nyilatkozó mesterek úgy a Hivatal, mint a Zöld tanácsnok ur eljárását. Lehet, hogy mint köztisztviselőnek helytelen dolog, hogy hírlapi polemikákba keveredek, de én mindig olyan fegyverrel védem magam, ha módom van, mint amilyennel támadnak. Tudom azt s szentül meg vagyok győződve arról is, hogy a timártársulat dolgozótagjait is meg fogom arról győzni, hogy nyilatkozatukat egy kicsit e-lsiettek és biztos vagyok abban is, hogy nagyon kevés azok száma, akiknek nevében nyilatkoztak.

Vegyük csak sorra a tényeket: A timármesterek amióta a Bőrközpontra felállították, a Központtól részesedtek nyersbőr kiutalásban és a feldolgozott bőrök felett is a Központ rendelkezett, azokat legtöbbször beszállítva a Központ raktárába. Az érték járó összeget pedig rendszerint 2-3, sőt 4 hónap múlva kapták meg. Az október 31-iki forradalom után, — mely mint illetékes helyen többször kinyilatkoztatták, Debrecenben a legnagyobb rendben folyt le — amikor a szállítási nehézségek miatt a Központtól semmiféle lábbeli kiutalásban nem részesült a város s a hadból visszatért csizmadiák teljesen kenyér nélkül voltak, a jövőt pedig tisztán nem lehetett látni, felhívtuk a timármester urakat, hogy jelentsék be: mennyi készlet van birtokukban. — Ezt tettük azért, hogy adatok és a helyreállt törvényes rend alapján a Bőrközpontra, illetőleg az utjonnan kinevezett bőrügyek kormánybiztosánál kivigyünk, hogy az itt levő bőrkészletet ne vigyék el másohvá, hanem az itt levő iparosok között osztassák ki. Ez a tény. Itt tehát, kedves uraim, nem felvilágosításról volt szó, mert az egyszer már magasabb fórum által lefoglalt készleteket, a fennálló törvényes rend mellett sem nekünk lefoglalni, de Önöknek még kevésbé lehet felajánlani, mert az a Központ volt. — E hó 6-ikán a bőrügyek kormánybiztosa az egész itt levő feldolgozott bőrkészletet közbenjárásunkra és sürgetésünkre a Központ rendelkezései alól táviratilag feloldotta és mi, mivel a feldolgozott bőr napról-napra szaporodott újra felhívtuk Önöket a bejelentésre azzal, hogy most már a bejelentett készlet felett mi rendelkezhetünk és kértük, hogy jelentsék be azt. — Ez nem történt meg! — Mit gondolnak, tisztelt uraim, mit kellett volna nekünk csinálni? Azt, hogy azoktól, kik a bejelentési kötelezettségnek nem tettek eleget, elkobozzuk az árut, mint eltitkolt készletet. A mai viszonyok azonban nem alkalmasak arra, hogy szítsuk a tüzet. De viszont, uraim, Önök ne kritizáljanak és ne viseljék annyira a szívükön a közönség érdekét és ne haragudjanak annyira Zöld tanácsnok urra, hogy bátor volt a felhívását azzal befejezni, hogy kéri a pontos bejelentést, mert ha ez nem történik meg, a közönség haragját is magukra vonják. Mert arra a kis célzásra nagy szükség volt, mert mint maguk is kijelentették, bizony sokszor eladták az árut bejelentés és sok minden más tekintetbe vétele nélkül.

Miért nyilatkoznak most, mikor az áru a törvényes fórumok betartásával a na-

pokban át lesz véve, rögtön fizetés mellett? Nem kell szállítani saját veszélyükre, nem kell sok költséget viselni és nem kell 3-4 hónapig a pénzükre várni. Aztán meg nem tudom megérteni, hogy miért nem viselték a szívükön a csizmadia- és cipésmesterek sorát a háboru négy és fél esztendeje alatt? — Miért épp most? Aztán arra sziveskedjenek majd megfelfelni, hogy olyan zseniálisak, hogy honnan vegyünk talpbőrt az Önök által kikészített sok felsőbőrhöz! Biztos vagyok benne,

hogy nyersanyagot kérnek a feldolgozáshoz! Ezt ma nem szállítanak, de különben sem az én dolgom az! Az én dolgom az, hogy ami áru érkezik, szétosszam, az Önöké pedig, hogy bőrt készítsenek és megszerezzék a hozzávaló nyersanyagot, ne pedig felajánlásokról beszéljenek és lázítsák az annagyi is felizgatott kedélyeket.

Markovits Ignác,
a Népruházati Hivatal
igazgatója.

Uj-Ausztria cseh vezetés alatt

Massaryk nyilatkozata a jövő alakulásáról

Genéi, december 10. Massaryk, a cseh köztársaság elnöke, a párisi sajtó képviselői előtt úgy nyilatkozott, hogy Prágába való utazásának egyik főcélja az, hogy a Csehország szomszédjaival való viszonyt rendezze. A kérdés különösen Német-Ausztriát, a magyarokat és a délszlávokat illető vonatkozásában sürgős. A béke főalapja: Ausztria visszaállítása. Ezt alkalmasint úgy kell értelmezni, hogy a volt osztrák-magyar monarchia területeinek föderatív egyesülésétől a csehek nem nagyon huzódoznak.

A La Victoire közli Benes dr. cseh külügyminiszter nyilatkozatát, aki nem tenne kifogást egy új Ausztria visszaállítására ellen, azzal a feltétellel, hogy az új államalakulásnak a cseh-szlovák állam lenne a magva.

Az idegen csapatok inváziója

A hadügyminiszterium sajtóosztálya az ország területére behatolt idegen csapatok helyzetéről jelenti:

A csehek Pozsonytól északra és északkeletre a megállapított demarkációs vonalig nyomultak elő. Sárköz és Boldogfalvánál, ahol egy cseh szárny a demarkációs vonalon túlhalad előre, összeütközések vannak.

Románok: Sepsiszentgyörgyre tegnap román megszálló csapatok érkeztek. A Maros völgyéig előnyomuló oszlopok Marosújvár felé folytatták menetelésüket. Marosludasnál kisebb osztagok székely irányban átlépték a demarkációs vonalat alkotó Marost.

A szerbek helyzetében, valamint a horvát és osztrák határon nincsen új jelenteni való.

Csek autokrácia a szlovák területen

A hivatalos államnyelv a cseh lesz

Budapesti tudósítónk táviratozza: A ruttkai lakosság tegnap küldöttséget mentesített a turócszentmártoni tót nemzeti tanácshoz és nyilatkozatot kért abban a kérdésben: milyen lesz a lakosság helyzete az új alakulásban? A Dula Máté és társainak vezetése alatt álló szlovák nemzeti tanács a küldöttséggel a következő határozatokat közölte:

1. A lakosság köteles minden fegyvert és öltésre alkalmas szerszámot a szlovák nemzeti tanácsnak azonnal beszovalgatni.
2. A hivatalos életben az egységes cseh nyelvet kell használni. Mindenki tartozik fogadalmat tenni, hogy ezt a nyelvet a legrövidebb időn belül elfogadja sajátítani.
3. Gyűlések és összejövetelek csak a tót nemzeti tanács külön engedélye alapján tartathatók.
4. A cseh haderő parancsnokának minden intézkedése minden feltétel nélkül foganatosítandó.
5. Azok a személyek, akik a cseh csapa-

tok kiűzésében bármilyen módon résztvettek, statáriális eljárás alá vonatnak.

A csehek Nyitrában

Érsekújvár, december 10. Ma délután a cseh csapatok bevonultak Nyitrára. A város megszállása után azonnal megszakadt a várossal a telefon-összeköttetés. Érsekújvárról szerdán egy magyar osztag érkezik Nagysurányba, a cukorgyár védelmére. Ugyancsak szerdán küldöttség megy Nagysurányról Nyitrára, hogy a cukorgyár megszállása után a rend fenntartásáról tárgyaljon.

A keleti tót köztársaság

Kassa, dec. 10. Ma ideérkezett Dvoresák Győző eperjesi lapszerkesztő a szlovák-küldöttség élén a holnap kezdődő szláv nagygyűlésre. Valamennyi felvidéki vármegye 6-6 tagot küldött ki a gyűlésre, amely megalakítja a tót köztársaságot és megválasztja a tót népkormányt.

A románok Kisküküllő megyében

Dicsőszentmárton, dec. 10. Egy román karhatalom, amely 3 tisztből és egy csendőrkülöniményből állott, átvette Kisküküllő megyében az impériumot. Az átvétel olyképen történt, hogy szombaton délután a román nemzeti tanács tagjai karhatalommal megjelentek a vármegyehezánál és közölték a főispánnal, hogy Kalatin dr. ottani ügyvédet bízták meg a főispáni teendőket ellátásával.

Román röpirat a megszállás ellen.

A nagyszombati tudósítónk jelenti: A szerző- és kiadónyomda teljes eltávolításával egy román nyelvű irott röpcédula forog Nagyszombaton közkezen, melynek tartalma körülbelül az, hogy az Erdélyben és a Bánátban lakó románok nem akarnak a román királyi jogára alákerülni, hanem külön köztársasággá akarnak alakulni, ahol maguk lesznek az urak. Nem azért szabadultak fel Magyarországon, hogy most a román királyi- és bojárurolom igáját vegyék fel. Az új köztársaság földet ad a népeknek, de a romániai uralom nem ad semmit. Azt mondja a röpirat, hogy a románokat nem bántja senki és ők sem akarnak senkinek rosszat. Arra iparkodnak, hogy rend és csend legyen körükben. Ők szegény, szorgalmas, becsületes románok, akik csendben és megértésben akarnak dolgozni. A körükben élő románokat csendes természetű, békésen munkálkodó, kevés igényű népek ismertük eddig is s elhisszük, hogy ezt a békés, szerény életet kívánják jövőre is folytatni. Észszerűnek látjuk azt is, ha az arisztokratikus, monarchikus kormányzat alól felszabadulva, nem kívánkoznak királyi jogar és az előkelők osztályuralma alá. Sok igazság és szép, békés szándék van a röpcédulán. A helyen és jó gondolatokat kár volt gazdátlanul bocsátani nyilvánosságra, mert veszítenek erejükből.

A debreceni függetlenségi párt a városi Vegyes Tanács alakítása ellen

Felirat a minisztertanácshoz

A debreceni függetlenségi- és 48-as párt intéző bizottsága a következő feliratot intézte a kormányhoz:

Nagyméltóságu Minisztertanács!

A debreceni függetlenségi- és 48-as párt, Debrecen város polgárságának legnagyobb pártja, folyó hó 8-án tartott intéző-bizottsági és nagy választmányi együttes ülésén meglepetéssel értesült, hogy Debrecen város Nemzeti Tanácsának többsége az iránt fordult a Kormányhoz, hogy a törvényhatósági bizottság működésének megszüntetésével a város közigazgatását — a város vagyonának kezelését bizza egy ugynevezett Vegyes Tanácsra, vagy magára a Nemzeti Tanácsra. A felterjesztés tartalmát ugyanis nem ismerjük, ez a város közönségével a nyilvánossággal közölve nem lett.

Mi is aláírjuk, hogy a törvényhatósági közgyűlés mai összetételében nem felel meg a demokrácia elveinek. Nem képviseli a város lakosainak minden rétegét és legkevésbé a munkás osztályokat. Eppen azért feltétlenül jogosnak, igazságosnak ismerjük el a szervezett munkásság azon törekvését, sőt ezt a magunk teljes erejével is támogatni kívánjuk, hogy az újabb törvényes rendelkezések alapján, törvényes módon alakuló bizottsági közgyűlésen megfelelő képviseletet nyerjenek.

Azonban ezt az orvoslandó szerkezeti hiányt a mai viszonyok között nem tartjuk elégségesnek arra, hogy a törvényhatósági bizottság és a jelenlegi tanács törvényes működése megszűnjék, annál is kevésbé, mert a kormány a tervbe vett új választást különben is a legrövidebb idő alatt kiírni szándékozik, mely alkalommal a munkásságnak ezen jogos kívánságai is megvalósulnak törvényes uton és módon.

És amikor a szervezett munkásság eddigi és a legnagyobb elismerést érdemlő magatartásából is az állapítható meg, hogy ő is inkább a törvényes utakon és módokon kívánja jogait érvényesíteni, akkor miért kelljen a magyar népköztársaság tekintélyét, mire a mai súlyos időkben oly rendkívül, szinte sorozódó szükségesség van úgy benn, mint kívülről, ilyen törvényellenes rendelkezésekkel diszkreditálni?

Az ország sorsát eldöntő ezen nagy fontosságú körülménnyel szemben minden egyéni érvényesülésnek félre kell állani.

Ime a debreceni függetlenségi- és 48-as párt szótlanul belenyugodott abba, hogy a kétségtelenül nagy ügyességgel éppen akkor formába öntött, alig néhány tagot számláló debreceni radikális párt majdnem minden tagját bevitte a debreceni Nemzeti Tanácsba és éppen annyi taggal képviseltette magát, mint Debrecennek régi és nagy polgári pártja, a függetlenségi és 48-as párt. Belenyugodott ebbe pártunk azért is, mert úgy érezte és érzi, hogy ezekben a nagy időkben, nem a pártok érdekeinek kell érvényesülnie, hanem minden magyar embernek az egész ország közös érdekében, a békességért, a rendért kell dolgoznia.

Eppen azért fontos, sőt életbevágó fontosságú, hogy minden olyan jelenséget a lehetőségig kerüljünk, melyből a legtávolabbi következtetést lehetne arra nézve vonni, hogy a népköztársaság nem képes a törvényes rendet és fegyelmet a törvény által alkotott intézmények útján fenntartani és kénytelen rendkívüli forradalmi eszközöket alkalmazni.

Hiszen sajnós, tudjuk, hogy ezt a szerencsétlen magyarságot minden oldalról megrohantó népek keresve-keresik az ürügyet arra, hogy az entente-hatalmakkal elhíthessék, hogy mi nem bírjuk a szükséges rendet fenntartani, hogy jogcímük legyen erőszakos előnyomulásukat minél beljebb terjeszteni. Ilyen körülmények között szabad-e alkalmat adni ellenségeinknek, hogy arra hivatkozhassanak, hogy ize, a magyar népköztársaság a magyarság központjában, a színmagyar Debrecenben is kénytelen volt a törvény által alkotott intéz-

ményeket megszüntetni és rendkívüli, forradalmi rendszabályokat alkalmazni? Szabad-e nekünk magunknak ilyen érvelést szolgáltatni el-
lőnégeink számára? Szabad-e különösen akkor, mikor a szociáldemokrata pártnak is el kell ismerni, hogy a múltban ugyan történt sok olyan, aminek történnie nem kellett volna, hiszen a mi pártunk is állandó harcot folytatott azok ellen, de most — kétségtelenül a megtörtént gyökeres átalakulások hatása alatt — a polgárságból alakult törvényhatósági bizottság olyan irányban működik és legutóbbi közgyűlésén is sok olyan határozatot hozott, mely teljes összhangban áll a szervezett munkásság felfogásával.

Miért kelljen tehát ezen most már jobban és különben is már nem sokáig működő törvényes intézmény erőszakos megszüntetésével egy **rendkívüli forradalmi szervezet** alkotni?

Lehetetlennek tartjuk, hogy amikor a szervezett munkásság évtizedeken át imponáló kitarással azért dolgozott, hogy az országot ne egy párt kormányozza, hanem legyen beleszólása az ország dolgainak intézésébe minden rendű és rangú lakosságának, akkor most ugyanaz a szociáldemokrata-párt azt kívánja — itt most nem említve az ország dolgait — hogy Debrecenben egyedül és kizárólag ő uralkodjék.

Lehetetlennek tartjuk, hogy félre állítani akarja Debrecen város polgárságát, mely munkájával ezt a várost megalkotta és munkájának eredményével, vagyonával fenn is tartja, közhasznú intézményeket létesít és viseli mind-ezeknek a terhet egyedül, míg azok előnyeit a város minden lakosa kivétel nélkül élvezzi.

A szociáldemokrata párt bizonyára tudja azt, hogy ugy az egész országban, mint Debrecenben a **polgári pártok** — nem választókról beszélünk — **többségben vannak** és csak mozgékonyaságban, agilitásban — de ebben aztán nagy mértékben — állnak hátrább a szociáldemokrata pártnál.

A szervezett munkásság által elérni kívánt célok mielőbbi megvalósíthatása érdekében is kívánatos, hogy a polgári pártok is végre öntudatra ébredjenek, mozgékonyabbak legyenek és a szociáldemokrata párttal karöltve dolgozzanak Magyarország minden lakosának javáért, holdogulásáért.

Részt kérünk ebből a munkából és ezért **kell tiltakoznunk az ellen, hogy Debrecenben is egy olyan forradalmi intézmény, egy ugynevezett Vegyes Tanács létesüljön.**

Nem panaszkodni akarunk, de bennünket, mint Debrecen város legnagyobb pártját, jogosan megillető bírálat jogát kívánjuk gyakorolni akkor, midőn reá mutatunk, hogy ennek a legnagyobb pártnak jogai állandóan csorbát szenvedtek a népköztársasági kormány eddigi rendelkezéseivel. De ugyanezen bírálat jogán kötelességszerűen és az igazsághoz hűven elismerjük, hogy a **kormánybiztos főispán személyében a választás megfelelő egyénre esett.** És mint párt is, elsősorban ezt tartjuk fontosnak.

De amikor ezt készséggel megállapítjuk, jogunk és kötelességünk, mint Debrecen legnagyobb pártjának, véleményt mondani arról is, hogy amidőn a város élére a szociáldemokrata pártnak egy arra hivatott egyénisége került, akinek irányítása már a törvényhatósági bizottság működésén is érezhető volt, akkor a Nemzeti Tanács többségének nem lett volna szabad a kormányhoz egy ilyen felterjesztést intézni és egy ugynevezett Vegyes Tanács létesítésével a város fenntartó elemét, a városi polgárságot kizárni akarni a város vagyonának kezeléséből, a város közigazgatásából.

A függetlenségi- és 48-as párt, mely a város polgárságának zömét magában foglalja, mindig azon elvekért küzdött, melyek a szociáldemokrata párt programjának is lényeges részét képezik és szívesen küzd a szociáldemokrata párttal karöltve ezen elvek teljes kiépítésén, biztosításán és állandósításán, de természetesen, hogy ettől a munkától magát félreállítani nem engedheti.

Kérjük a Népkeletet, mely Magyarország összes lakosságának, tehát polgárságának is erejét képviseli, hogy ha a debreceni Nemzeti Tanács ama beadványát vissza nem vonja, azt **visszavonásnak** méltóztassék.

Mi nem akarunk a munkásság jogos érdekeivel szembe helyezkedni. Sőt, mint említettük, azokért velük együtt karöltve kívánunk dolgozni. De igenis, akarjuk azt, hogy városunk egész lakossága kivétel nélkül békességben, zavartalan nyugalomban s abban a tudatban élhessen, hogy a népköztársaság kormánya

tényleg az egész nép kormánya, az egész népteljességé, az ugynevezett polgári elemet is beleértve.

Kelt a debreceni függetlenségi- és 48-as párt intéző-bizottságának és nagyválasztmányának 1918. december 8-án tartott együttes üléséből.

Amerikai csapatok szállják meg Berlint

Az entente ultimátuma a német kormányhoz

Berlin, december 10. A „Kölnische Volkszeitung“ diplomáciai körökből arról értesül, hogy az entente csapatokat szándékozik rendőri szolgálatra Berlinbe küldeni. — Ebben az esetben számolni kell azzal, hogy amerikai csapatok is bevonulnak Berlinbe.

Ugyanennek a lapnak az értesülése szerint a népkormány körében attól tartanak, hogy a négyes szövetség ultimátumot intéz a kormányhoz. Az ultimátum erélyesen fogja követelni, hogy a német kormány állítsa helyre mielőbb a rendet és a nyugalmat, mert különben három amerikai hadtest meg fogja szállni Berlint. Azt hiszik, hogy ez az ultimátum nagyon rövid lejáratú lesz, úgy, hogy még azt sem várhatják be, amíg a nemzetgyűlés összeül.

Bécs, december 10. A *Morgenpost* értesülése szerint az entente-hatalmak a központi államokban kitört anarchiával szemben egyöntetűen fognak eljárni. Az esetleges katonai rendszabályok végrehajtásával Foch marsallt bízzák meg. A rend biztosítására szükséges csapatok összevonását már megkezdték.

Francia szállják meg Bécsot

Bécs, december 10. Innsbrucki távirat szerint a városban ma áthaladt a 126-ik francia gyalogezred. A francia csapat utiránya Bécs.

Az excsászár új lakóhelye

Rotterdam, dec. 10. A *Courant* közlése szerint a volt német császár családjával együtt a németalföldi Belmont helységben fog letelepedni.

Németország föderatív köztársaság lesz

Berlin, dec. 10. Scheidemann népmegbízott angol és francia újságírók előtt kijelentette, hogy a kormány, a nép és a katonaság többsége egyaránt kívánja az alkotmányozó gyűlés egybehívását. Föderatív köztársaságot fognak alakítani, amelybe legalább is a volt német birodalom összes államai beletartoznak. Hogy ki lesz az új köztársaság elnöke, még bizonytalan. Vizsgálatot indítanak a háború okozói ellen és büntetésükről a nemzetgyűlés fog határozni. A külügyi hivatal nemsokára közzéteszi az erre vonatkozó aktákat. Hogy kik lesznek a béke delegátusok, még nem tudni.

Négy német köztársaság

Köln, dec. 10. Kölnben e hó 7-én nagygyűlést tartottak, amelynek szónokai azt indítványozták, hogy a mostani 26 szövetségi állam helyébe négy nagy köztársaságot alakítsanak. Az új köztársaságok ezek volnának: a *rajna-westfáliai, a dunai, melyhez Német-Ausztria is tartoznék, továbbá az Északi-tengeri, végül a Középnémet köztársaság.*

Wilson nem megy Németországba

Gené, dec. 10. Radiótávirat szerint Wilson elnök a *George Washington* fedélzetén kijelentette, hogy nem fogadhatja el a Német-

ország meglátogatására szóló berlini meghívásokat.

Angol-francia szövetség Wilson ellen

Basel, dec. 10. A „Basler Nationalzeitung“ „*Londoni összeesküvés*“ című cikkében hevesen kikel az angol-francia szövetség és egyéb titkos meg egyezések ellen. Az európai entente tagjai — ugymond — szövetkeznek, hogy ellent tudjanak állani Wilson minden igazságos követelésének, *Wilsont, aki le akarja győzni az európai annexionizmust, lehetlenné akarják tenni amerikai bizalmiférfiúi minőségében.* Ha tervük sikerül, akkor Wilson európai útja ünnepélyes formalitás jelentőségévé süllyed és eszméjét eltemetik egy frázis hogy alatt.

Angol-amerikai flottaverseny

Rotterdam, dec. 10. A *New York World*, a demokraták vezető orgánuma írja: *Ha Anglia nem alkalmazkodik Amerika felfogásához a tengeri erő fejlesztése kérdésében, akkor az Egyesült Államok bizonyára az Angliának kölcsönadott összegek kamatát flottaépítésre fordítanák, amely az angol flottával versenyezne.*

Lloyd George a királyok és a német nép megbüntetéséről

London, dec. 10. A vasárnap Londonban tartott női gyűlésen Lloyd George miniszterelnök beszédet mondott a béke kérdéséről. Olyan béke kell, amely a jövőben lehetlenné tesz, vagy legalább is megnehezíti minden háborút. Igazságosnak kell lenni a békének. *A feltételek nem lehetnek enyhék,* mert akkor nem lennének igazságosak és új háborúra találnának ösztönözni. Nem boszuról van szó, hanem igazságról, éppen ezért könnyű béke nem lenne igazságos béke. *Nem szabad új elszász-lotharingiai kérdést teremtenünk,* abból az egyszerű okból, mert ezzel csak megismételnék Németország hibáját és ennek ötven év múlva ugyanazok lennének a következményei. A békének szigorúnak, igazságosnak, méltányosnak kell lennie.

Áttért ezután a *felelősség kérdésére.* A felelősségre vonás annál szükségesebb, mennél magasabban állanak az illetők. *Ugy kell majd ítéletet hozunk, hogy királyok, császárok és trónörökösök minden időkre megtudják, hogy okvetlenül fejükre zúdul a büntetés, ha e fajta elvetemültséggel árasztják el a földet.* Ámde *felelősségre kell vonni a német népet is,* amely nagy lelkesedéssel vonult hadba és amely most ujjongana, ha neki jutott volna osztályrészesül a győzelem. Hadd tudják meg a népek, hogy büntetlenül nem kezdhetnek háborút.

A békefeltételek megállapításánál arra is ügyelnünk kell, hogy *ezentul nem szabad megengedni óriási hadseregek fennállását,* amelyek hadviselésre ösztökélnék és az embereket kísértésbe vihetik. *Hive vagyok a népek szövetségének,* mert ebben eszközt látok arra, hogy megnehezítsük a hadüzenetet.

A hallgatóság egy tagjának kérdésére, hogy *kiutasítják-e a németeket Angliából,* ezt felelte:

— Biztosíthatom az érdeklődőt, hogy *erre is gondunk lesz.* Ezek az emberek visszaéltek a vendégszeretettel, nem szabad nekik újra alkalmat adni, hogy megint megtehessék.

A hecc-professzor botránya

Az államügyészség elrendelte a nyomozást. Handler kormánybiztos nyilatkozata. — Huss Richárd nemzetőrnek jelentkezett.

A Huss Richárd-féle antiszemita hecc hullámai kezdenek lecsillapodni és lassanként fedésbe megy a fiatal egyetemi professzor kirohanása, bár ő maga még komoly helyen kell, hogy számoljon a szombat esti kiszólásokért.

Az egyetem rektora által elrendelt fegyelmet megelőző vizsgálaton kívül az államügyész is megindította Huss Richárd dr. ellen az eljárást és a nyomozás megejtésével a debreceni rendőrséget bízta meg.

Az eltévelyedett tanár ügyében ma a kormánybiztos-főispán is nyilatkozott. Nyilatkozata a következő:

„Sajnálattal értesültünk arról, hogy a debreceni egyetem egy eltévelyedett tanára, Huss Richárd az egyetemi ifjúságot a zsidófelekezet ellen pogromra izgatta, amiért a megtorló lépéseket már megtettük.

A köztársasági Magyarország a legteljesebb vallás és felekezeti szabadságot kívánja biztosítani a köztársaság polgárai részére, ez okból minden olyan mozgalmat, amely a felekezeti béke megzavarására sőt bizonyos felekezethez tartozók életének és vagyonának megtámadására irányul, a legnagyobb erővel el fogunk fojtani.

Sajnálunk minden csepp magyar vért, a melyet a rend és a forradalom vívmányainak biztosítása érdekében ki kellene ontani, de a felelősséget azokra a sötétben bujkáló elemekre hárítjuk, akik külső ellenségeinknek és az anarchiának törekszenek szolgálatot tenni belső zavarok támasztásával.

Handler Gyula,
kormánybiztos, főispán.

Huss Richárd dr. antiszemita heccével természetesen az egyetem tanácsa is foglalkozott. Intézkedéséről a következő kommuniké adta ki:

„Az egyetem tanácsa egyes hírlapokban megjelent közlemények, valamint az ifjúság egy részének jelentése folytán a mai napon tartott rendkívüli ülésén tárgyalás alá vette dr. Huss Richárd egyetemi tanárnak az ifjúság szombati nagygyűlésén tartott beszédét. Mint-hogy a tényállás eddig szabatosan megállapítható nem volt, a tanács három tagból álló bizottságot küldött ki azzal a megbízással, hogy a fegyelmet megelőző vizsgálatot sürögösen fogatosítsa.”

Az ügyről tegnap közölt cikkünkben az ifjúság részéről nyert információk alapján azt írtuk, hogy Mártonffy Marcel dr. egyetemi tanár előadás közben kollégája eljárásáról szólván azt mondta: „Miért nem dobták ki azt az embert?”

Erre vonatkozóan ma a következő nyilatkozatokat kaptuk:

„Huss Richárd egyetemi tanár, kollégám ismeretes ügyével kapcsolatosan a Debreceni Független Újság mai száma nekem egy, a hallgatóság előtt tett nyilatkozatot tulajdonít. Az igazság érdekében tartozom kijelenteni, hogy a szóbanforgó kijelentést vagy ahhoz hasonló hallgatóság előtt nem tettem. Debrecen, 1918. december hó 10. Dr. Mártonffy Marcel, egyetemi tanár.”

„Tekintetes Szerkesztőség! Kérjük a tegnapi számukban dr. Huss Richárddal foglalkozó cikkükre vonatkozólag a következő sorok közlését: Dr. Mártonffy Marcel egyetemi tanár ur hallgatói, mint akik a lapban említett előadásán jelen voltak és így egyedül illetékes informátorok, kötelességünknek tartjuk kijelenteni, hogy Mártonffy professzor ur Huss Richárd személyét illetőleg semmiféle nyilatkozatot nem tett. Az ügyet tisztán érdemileg tárgyalta és azt helytelenítette, de dr. Huss Richárdra a cikkben említett sértő kifejezést nem használta. Az előadásán jelen volt III. éves joghallgatók.”

Huss Richárd dr. ma fölvette főhadnagyi egyenruháját és fölment az állomásparancs-

noksághoz, ahol Klein László ezredes, állomásparancsnoknál jelentkezett és azt kérte, hogy hívják be katonának és osszák be nemzetőrnek és dirigálják el valahova szolgálattételre.

Az állomásparancsnok hidegen fogadta a már előtte is jól ismert embert s kijelentette, hogy jelentését tudomásul vette s azt föl fogja terjeszteni illetékes helyre.

HIRES

— A debreceni kereskedők szakszervezete felhívja az összes kartársakat, hogy 1918. december 12-én, csütörtökön, este 6 órakor a kereskedelmi kamarában tartandó nagygyűlésen okvetlenül megjelenni sziveskedjenek. Tárgy: Az alkalmazottak szakszervezetével az alkalmazottak fizetésrendezése tárgyában létesítendő megállapodás.

— A magyarláposi áldozatok. Két nap előtt megírtuk, hogy a debreceni karhatalomnak egy 39. gyalogezredbeli katonából álló osztagát Magyarláposon megtámadta a román lakosság, amely rálőtt a katonákra. A karhatalmi osztag két embere a románokkal vívott harcban el is esett. A Nemzeti Tanács ma úgy intézkedett, hogy az elesetteket a maga halottjának tekintve Debrecenbe hozatja és eltemetteti.

— A hadbavonult ügyvédek mozgalma.

A hadbavonult, illetve hadból hazatért ügyvédek országos mozgalmat indítottak érdekeik megvédése céljából. Hadbavonult Ügyvédek Országos Szövetsége címén Budapestben központi szervezet létesült, mely arra hívta fel a vidéki kamarák hadviselt tagjait, hogy alakítsák meg mindenütt a helyi szervezeteket. Ez a mozgalom az összes vidéki kamarák körében visszhangra talált.

A debreceni ügyvédi kamara területén működő hadviselt ügyvédek szervezésének fáradságos munkáját Révi Nándor dr. vállalta magára, aki az elmúlt héten körlevélben hívta fel társait a szervezkedésre s december 8-ra szervezkedő gyűlést hívott egybe. Ez a szervezkedő gyűlés vasárnap d. e. 10 órakor folyt le a debreceni ügyvédi kamara üléstermében mintegy negyven hadviselt ügyvéd részvételével. Több vidéki kartárs, akik a rossz közlekedési viszonyok miatt nem jelenhettek meg, csatlakozását jelentete be, ugyancsak levélileg csatlakozott a szolnoki csoport, míg a nyíregyházi csoport képviselőjében Szőlősi dr. nyíregyházi ügyvéd személyesen vett részt a gyűlésen.

A tegnapi megtartott alakuló gyűlésen egyhangú lelkesedéssel határozták el a megjelentek, hogy megalakítják a debreceni kamara vidéki szervezetét s erről átiratlag értesítik a központot, a debreceni ügyvédi kamarát, a szolnoki és nyíregyházi csoport vezetőjét, a kamara összes hadbavonult tagjait pedig belépésre szólítják fel azzal, hogy minden tagnak erkölcsi kötelessége teljes szolidaritással lenni minden olyan ügyben, mely a hadbavonult ügyvédek érdekeit érinti. Rendes tagok egyszersmindenkora tíz koronát, pártoló tagok pedig (nem hadbavonult ügyvédek, testületek, intézetek és magánosok) egyszersmindenkora ötven koronát fizetnek a kifejtendő propaganda kiadásai céljára.

A gyűlés a propaganda kifejtése, intézkedések megtétele s a központtal, továbbá a kamarával, testületekkel és hatóságokkal való érintkezés céljából 12 tagból álló végrehajtó bizottságot küldött ki úgy, hogy ebből 6 tagot a debreceni, 3—3 tagot pedig a szolnoki és nyíregyházi csoport küld ki. A végrehajtó bizottság debreceni tagjaiul Révi Nándor dr., Schwartz Artur dr., Nagy István dr., Nagy Sándor dr., Hausner Artur dr. és Barabás Béla dr. ügyvédek választottak meg.

Kimondotta végül a gyűlés, hogy mozgalmat indít a célból, hogy a december 29-én megtartandó kamarai tisztújító közgyűlésen tagjai részére a vezetőségben a többséget barátságos megegyezéssel biztosítsa. A hadviselt ügyvédek e kívánsága már csak azért

is méltányos és igazságos, mert a jelenlegi vezetőség tagjai közül csupán 3 hadviselt a 14 hadviselttel szemben, holott a kamara összes tagjai között a hadbavonultak száma 220, 191 nem hadbavonulttal szemben.

A végrehajtó bizottság azonnal megkezdte működését, hogy a hadviselt kartársak segélyezésének, irodanyitásának, munkával való ellátásának nehéz problémáját minél előbb megoldásra juttassa.

— A nyomdai munkaidő korlátozása. A nyomdák munkaidőjének megállapításáról szóló miniszteri rendelet értelmében a nyomdások naponta csak 6 órát dolgoznak; így a debreceni nyomdákban délelőtt csak a szedők dolgoznak, mint akiknek munkájához a villamos erő kevésbé szükséges, míg a gép-személyzet csak délután végez munkát. Természetesen így a villam és gázzavarok mellett még ez is késlelteti és megnehezíti a nyomdai munkákat.

— A hal ára. A közellátási hivatal közli: Értesítjük a közönséget, hogy a hortobágyi halastavakból származó pontynak az ára december hó 11-től kezdve kg.-ként 12 koronában állapított meg.

A debreceni pincérek mozgalma. A debreceni szervezett pincérek helyzetük javítása érdekében mozgalmat indítottak és 18 pontból álló követelést állítottak föl. E követelések tárgyában Harsányi Imre dr. rendőrkapitány iparhatósági biztos elnöke alatt ma volt az alkalmazottak és a főnökök között a tárgyalás, amelyen a szociáldemokrata pártot Leikovits Vilmos dr. párttitkár képviselte. A főnökök részéről méltányossággal fogadott előterjesztések után a követelésekben állapodtak meg: A debreceni üzletekben csak szakképzett szervezett férfi és nőmunkások alkalmazhatók, a nők csak reggeli 5 órától este 6 óráig terjedő nappali időben. A nem szervezett munkások elbocsátandók. A munkaközvetítést csak a szakszervezet végzeteti. Minden pincér egy héten egy napi pihenőt élvez s helyére az nap kiegészítő veendő föl a pihenő munkás terhére. A leszerelt és leszerelő szakmunkások lehetőleg nyomban elhelyezendők. A pincérek és egyéb alkalmazott szakmunkások hetibére ellátás nélkül 50 korona, ellátással 20 kosona, a főpincérek javadalmazásának megállapítása percent szerint történik, a főpincér, a főnök és egy szervező bizottsági tag közbenjöttével. Minden nagyobb üzletben ruhatár állítandó föl, ruhatárost a szervezet közvetíti. Minden külön alkalommal kiegészítő alkalmazandó ellátással és 10 korona napi bérral. — Minden üzletben egy bizalmiférfi lesz. Ellen-téteket egy közösen alakított békéltető bizottság bírál el. A megállapodás 1 évre szól. A szervezett pincérek követeléseit Haas Rezső és Salzer Sándor terjesztették elő.

— Dr. Elek Dezső ügyvéd irodáját újból megnyitotta réki helyiségében Verbőczy-u. 2. sz. Kereskedelmi és iparkamara székháza. I. kau. (Telefon 385.)

— A rum kiosztása. A közalkalmazottak beszerzési csoportja közli: A közalkalmazottak beszerzési csoportjai központjának 152370—1918. számú rendelete szerint a csoport részére kiutalt rum mennyiségnek szállítási biztonságáért s így a csoport tagjai részére való szétosztásáért sem a pénzügyminisztérium, sem pedig a csoportok központja felelősséget nem vállal, sőt azt a határozott kijelentést tette, hogy a kiutalt rumot csakis a beszerzési csoport tagjai személyes felelősségére hajlandó rendelkezésre bocsájtani. Minthogy maga a csoport sem vállalhat ily körülmények között felelősséget a rum zavartalan megékezéséért, felkéri tagjait, kik a rum befizetésére befizetéseket eszközöltek, hogy folyó hó 12-én déli 12 óráig nyilatkozzanak abban az irányban, hogy hajlandók-e a már befizetett pénzüsszeg esetleges elvesztése mellett a rum készletre igényeiket fenn tartani. Amennyiben a fent jelzett időpontig a csoport tagjai közül bárki is igényét fent nem tartaná, jelentkezék a csoport irodájában (pénzügyigazgatóság-földszint 13.), ahol

bevezetési jegyeik ellenében a befizetett pénzösszeg részükre vissza fog utaltatni. Amennyiben pedig fent jelzett időpontig a tagok a pénz visszautalása végett nem jelentkeznek, hozzájárultaknak fognak tekinteni arra érve, hogy részükre a rum megrendeltessek. Ebben az esetben a netáni káros következmények esetén a csoporttal szemben igényeiket nem érvényesíthetik.

— **Dr. Klein Jenő** belgyógyász rendelését megkezdte gróf Dégenfeld-tér 3. szám alatt. Rendel. d. e. 8—10 óig és d. u. 2—4 óig.

— **A paprika új mazimális árai.** A közéletmezői ügyosztály közli, hogy a közvetlen fogyasztás célját szolgáló (kiskereskedelmi) forgalomban: I. rendű paprikáért 24 korona, II. rendű paprikáért 18 korona, III. rendű paprikáért 12 korona számítható fel.

— **Ügyvédi határidő naplók, hosszú és széles alakban 1919-ik évre, Debreceni kalendarium 1919. évre** ára 5 K, 10% felárral. Kapható Hegedüs és Sándor irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvkereskedésében, Debrecen, Piac-u. 34. Telefon 54.

— **Angol-francia klub Debrecenben.** Városunk angol és franciául beszélő elemei egy angol-francia klub szervezésén fáradoznak, a melynek célja volna hetenként egy-két társas összejövetelben felolvasások és szabad előadások útján tökéletesíteni az egyesület tagjait a fenti nyelvekben. Tagági díj havi 10—15 korona lenne. Aki az egyesület iránt érdeklődik, forduljon az egyesület szervező bizottságához Széchenyi-utca 31. hátsó udvar, ahol naponta d. u. 1—3 óráig szívesen állnak rendelkezésére.

SZÍNHÁZ

MŰSOR:

Csokonai-színház

SZERDA: **Vandergold kisasszony.** Bérlet-szűnet.

CSÜTÖRTÖK: **Vandergold kisasszony.** A) bérlet.

PÉNTEK: **Vandergold kisasszony.** B) bérlet.

SZOMBAT: **Délután: Mánás Misko operett.**

Este: **Vandergold kisasszony.** C) bérlet.

Vigszínház

SZERDA: **Tündérlaki leányok, vigjáték.**

CSÜTÖRTÖK: **Köszívü ember fia, színmű.**

I. rész, bemutató.

PÉNTEK: **Köszívü ember fia.**

SZOMBAT: **Délután: Tiszavirág. operett.**

Este: **Köszívü ember fia.**

A színházi iroda hírei. Köszívü ember fia. Jókai Mór egyik legnépszerűbb regényét, a Köszívü ember fiait írta át Hevessi Sándor színművé, amely holnap kerül bemutatásra a Vigszínházban. A darabot László Gyula rendezzi, aki a fővárosi előadás mintájára nívós együttesben állítja színpadra a szenzációs sikert aratott regényes színművét. Főszereplők lesznek: Verő Márta, Markovics Margit, Szigeti Ida, Borosnyai Kató, László Gyula, Oláh Ferenc, Ladányi Imre, Kis Ferenc és Nagy Jenő stb. Tekintettel arra hogy a darab hosszú időt vesz igénybe az előadás pontban fél nyocor kezdik, kéretik a közönség, hogy a bemutató előadásra pontosan jelenjen meg. — **Vandergold kisasszony** kerül színre ma a Csokonai színházban bérlet-szűnetben. — **Szombati délutáni előadás.** Szombaton délután fél négy órai kezdettel mindkét színházban előadás lesz mérsékelt helyárral. A Csokonai színházban Zöldhelyi Anna felléptével a Mánás Misko operett, a Vigszínházban Honthy Hanna felléptével a Tiszavirág operette kerül színre.

Mady Christians a bájos film primadonát látjuk ma az Urániában egyik parádés szerepében, a „Választon” című négyfelvonásos drámában.

A **hattyudal** című négyfelvonásos drámában Carole Toelle csodálni való művészi alakítást nyújt. Ma az Apollóban.

Könyvujdonságok:

Zemplényi Klára: **EGY ELKÉSETT EMBER ÉVEI.** Ára ————— 7.—
Kuprin: **A KRIPTA.** Regény. Ára — 8.—
Alba Nevis: **KONFETTI.** Ára — 9.—
Balzac: **HONORINE.** Regény. Ára — 8.—
Szabolcsi Lajos: **A CSILLAG FIA,** egy nép tragédiája. Ára ————— 8.50
Fantomas detektív kötetek, kötetenkénti ára K 4.— és 10% felár.
Egy genialis kalandor a XX. században.
A holt kéz.
A titokzatos koldus.
Az éjjeli bérkocsi.
Fantomas, mint vizsgálóbíró.
Juve halála.
Az eltűnt holttest.

Lady Belthaim gyilkosa. **LEGUJABB!**

Kaphatók:

ACZÉL HENRIK

modern antiquariumában

DEBRECZEN, ELSŐ TAKARÉK-PALOTA.

JÁNOSI ZOLTÁN

ABSOLON

című 5 felvonásos, bibliai tárgyú történeti tragédiája

Ára finom fehér papíron K 6.—

finom velin papíron K 8.—

kötve mindegyik 4 koronával drágább

kiadóhivatalunkban kapható.

Apró hirdetések.

Apró hirdetések egyszeri közlése 10 szóig 2 korona, minden további 20 fillér. Vasár- és ünnepnapokon 10 szóig 3 korona, minden további szó 30 fillér. Kövér betűkkel nyomottak kétszeresen számítódnak.

Aranyat-ezüstöt,

brilliantokat, bármilyen szülő zálogleveleket (zálogcédlákat) és egyéb tárgyakat a legmagasabb árrban veszek. — Meghívásra házakhoz is elmegeyek, Steiner Mihály Széchenyi-u. 19. szám

Eladó

Sámsoni-ut mentén Gerőby telepen, a vároház mellett, Sándor-utca 3. sz. ház, mely magában foglal 2 szobát, 2 konyhát, kamrát, pincét és egyéb melléképítményekkel ellátott lakást 10. és tehénistállót, sertés és aprómarha ólakat, görét stb. Az egész telek drótkerítéssel van körülvéve, 2 hold szőlő, veteményes és gyümölcsös kerttel ellátva. Értekezhetni a Debreceni Gazdák Bankja Rt.-nél, Kossuth-u. 17.

Eladó

egy 36-os igen csinos room női téli pő. Mészáros-tér 1. sz. alatt.

Lapkihordó

szeszonyokat jó illetéssel felvessz a kiadóhivatal. :: ::

Eladó

Ondódon 10 és fél hold elsőosztályú szántóföld a nagyhegyes szőlőben, Jona tanya mellett, Perenczföld szőlővel. Értekezhetni a Debreceni Gazdák Bankjánál, Kossuth-u. 17.

Prommer pisztoly

vagy Browning megvételtre kerestetik. Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek „Pisztoly” jellegre.

Eladó

kedvező fizetési feltételek mellett a Kossuth és Batthyányi-utcai nagy arak bérház. Ezen bérház Debreczen kellő közepén, színház, pénzügyi palota és rendőri palota mellett a legforgalmasabb helyen fekszik. A ház egy emeletes, több rendbeli nagyon szép uralakásokat foglal magában, több mint 100 méteres utcai fronttal, az egész földszint üzlethelyiségekkel van ellátva. Érdeklődők értekezhetnek a Debreceni Gazdák Bankjánál, ugyanazon épületben.

Akinek

időrti aranya, ezüst, ékszer, vagy záloglevél van eladó, hívja meg Krámer, Arany Bika-bérház 3.

Különféle

cégtábla

és egy fűvegajtó eladó Darabos-utca 7. sz. alatt.

Rikkancsok

azonnal felvétetnek a kiadóhivatalban.

3 aktuális szenzációs könyv!

1. **A diadalmas forradalom könyve. Kullisszatitkok, intim telefonálások. stb. a forradalom éjszakáján.** Rendkívül érdekes. Ára 16 korona.
2. **A magyar forradalom.** Elmények a forradalom főhadiszállásán. Irta: Magyar Lajos. Ára 3 korona.
3. **Földet a népnek — pénzt az országnak** Irta: Révai Mór. Ára 1 korona 20 fillér, 10% felár.

Kapható Hegedüs és Sándor irodalmi és nyomdai r.-t. könyvkereskedésében, Piac-utca 34.

!! **Mindenkinek tudni kell** !!

MI A SZOCIALIZMUS?

Irta: **dr. Kovács Gábor egyetemi tanár.**

Ára 5.— korona és 10% felár.

Kapható Aczél Henrik antiquariumában. Első Takarékp-alota